

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«КАЛМИЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«17» октябрь 2022 ел

№16/2

Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлдәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законнар, Казан районара табигатьне саклау прокуратурасының 2022 елның 1 июлдәгә 02-06-2022/9 номерлы протесты Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге Уставы нигезендә Калмия авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга (бирелә).
2. Әлеге карарны авыл жирлегенең мәғлүмат стендларында урнаштырып, халыкка игълан итәргә.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәғлүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
4. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны Калмия авыл жирлеге Советының законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет Рәисе

Р.Ә.Гарипов

Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы
Калмия авыл жирлеге
Советының 2022 елның
«17» октябрь 16/2 номерлы
карарына кушымта

**Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Калмия авыл жирлеге территориясендә төзеклөндерү өлкәсендә муниципаль
контроль турында нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге территориясендә төзеклөндерү өлкәсендә муниципаль контрольне (алга таба – төзеклөндерү өлкәсендә контроль) гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Төзеклөндерү өлкәсендә контроль предмети булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданның (алга таба – контрольдәге затлар) Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегенең төзеклөндерү кагыйдәләрен (алга таба – Төзеклөндерү кагыйдәләре), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеге таләпләрен (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәве тора.

1.3. Төзеклөндерү өлкәсендә контроль Калмия авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет, жирлек) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның төзеклөндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазифаи затлары булып жирлек башлыгы, шулай ук Башкарма комитет секретаре (алга таба – контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазифаи затлар) тора. Күрсәтелгән Башкарма комитет вазифаи затларының вазифаи бурычларына аларның вазифаи инструкциясе нигезендә төзеклөндерү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Төзеклөндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазифаи затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга һәм җаваплылыкка ия.

1.5. Төзеклөндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашыру, профилактик чараларны, контроль чараларны оештыру һәм үткөрүгә бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет түбәндәгеләрне үз эченә алган Төзеклөндерү кагыйдәләренә үтәлешен контрольдә тотат:

1) чиктәш территорияләренә карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзеклөндерү элементларын һәм объектларын карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- азмобильле халык төркемнәренең мөгариф, сәламәтлек саклау, мәданият, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле керә алуына комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торақ булмаган биналарның, корылмаларның, башка биналарның, төзелмәләренә, корылмаларның фасадларын, шулай ук төзеклөндерүнең башка элементларын һәм җәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрне, язмаларны карап тоту буенча;

- жир эшләрән башкаруга Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм Төзекләндерү кагыйдәләре, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән жир эшләрән башкару тәртибе нигезендә бирелгән рөхсәт нигезендә жир эшләрән гамәлгә ашыру буенча;

- биналарга һәм аларның керү урыннарына ирәкле үтеп йөрү юлларын, шулай ук ишегалларына ирәкле керүне тәмин итү, жәяүлеләр куркынычсызлыгын һәм, инвалидларны һәм башка азмобильле халык төркемнәрән кертәп, жир эшләрән башкару чорына куркынычсызлыкны тәмин итү;

- транспорт чараларын урнаштыру Төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән газонда яисә башка яшелләнделерелгән яисә рекреацион территориядә транспорт чараларын урнаштыруга юл куймау турында, шулай ук транспорт чараларын эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөк ташыганда яисә төзелеш майданчыкларыннан чыкканда (тент булмау яки капланмау аркасында) гомуми файдалану территорияләрән транспорт чаралары белән пычратуга юл куймау турында;

3) кышкы чорда жирлек территориясен жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарны, корылмаларны кардан, боз катламыннан һәм боз сөңгеләрәннән чистарту буенча чаралар үткөрүне контрольдә тотуны кертәп;

4) жәйге чорда жирлек территориясен жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантиндагы, агулы һәм чүп үләннәрән ачыклау, аларга каршы көрәш, аларның чыганаclarын табу, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне кертәп;

5) махсус янгынга каршы режим вакытында өстәмә мәжбүри янгынгы куркынычсызлыгы таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрән сузу, үзгәртәп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшел утыртмаларны утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән кисү билеты һәм (яки) агачларны һәм куакларны күчереп утырту рөхсәте нигезендә агачлар һәм куаклар бетерү (кисеп ату), күчереп утырту буенча мәжбүри таләпләр, өгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утырту рөхсәте) Төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очраklарда бирелергә тиеш булса;

8) каты коммуналь калдыкларны туплау өчен мәжбүри таләпләр;

9) хайваннары йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын көтү рөхсәт ителмәү турында таләпләр.

Башкарма комитет контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә бирелгән таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәләрнең үтәлешен контрольдә тота.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дигәндә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләнделерү элементлары, төрле жиһазлау һәм бизәү төрләре, шул исәптән биналар, төзелмәләр, корылмалар, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган төзелмәләр һәм корылмалар, мәгълүмати щитлар һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дигәндә төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган төрле функциональ юнәлештәге территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнегать районнары), гражданның бакчачылык, яшелчәчелек коммерциясез ширкәтләрән урнаштыру территорияләре);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, майданнар, юллар, проспектлар, разъездлар, тешү юллары, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссә);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт майданчыклары;

5) хайваннарны йөртү өчен майданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар саклау зоналары;

Өлеге Нигезләмәдә койма җайланмалары дигәндә капкалар, ян капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматик һәм декоратив коймалар аңлашыла.

1.8. Тезекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда бөяләү һәм хавеф белән идарә итү системасы кулланылмый.

2. Закон белән сакланган кыйммәتلәргә зарар (зыян) куркынычын профилактикалау

2.1. Башкарма комитет тезекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чаралар үткөрү юлы белән, контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Башкарма комитет тарафыннан профилактик чаралар контрольдәге затларның мөҗбүри таләпләренә намуслы үтәвен стимуллаштыру, мөҗбүри таләпләренә бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәتلәргә зарар китерүгә китерүче шартларны, сәбәпләренә һәм факторларны бетерү, контрольдәге затларга мөҗбүри таләпләренә, аларны үтәү ысулларын җиткерү максатында башкарыла.

2.3. Тезекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда, зарар (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чаралар үткөрүгә карата өстенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән сакланган кыйммәتلәргә зарар (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зарар китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткөрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә контрольдәге объектларның закон белән сакланган кыйммәتلәргә зарар (зыян) китерүгә ачыктан-ачык куркыныч тудыруы яки шундый зарар (зыян) китерелгәнә билгеләнсә, тезекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чаралар үткөрү турында карар кабул итү өчен, бу хактагы мөғълүматны кичекмәстән җирлек башлыгына җибәрә.

2.5. Башкарма комитет тезекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда, профилактик чараларның түбәндәге төрләре үткөрелергә мөмкин:

1) мөғълүмат бирү;

2) консультация бирү;

2.6. Мөғълүмат бирү Башкарма комитет тарафыннан «Интернет» мөғълүмат-телекоммуникация челтәрендә Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (җирлек бүлегә) (алга таба – районның рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә (махсус бүлеккә керү район рәсм сайтының махсус баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш), массакуләм мөғълүмат чараларында, контрольдәге затларның шөхси кабинетлары аша дәүләт мөғълүмат системаларында (алар булганда) мөҗбүри таләпләренә үтәү мәсьәләләре буенча тиешле белешмәләренә урнаштыру юлы белән һәм башка формаларда гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет районның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 2020елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясы 3 өлешендә каралган белешмәләренә урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Башкарма комитет шулай ук гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында халыкка хәбәр итәргә хокуклы.

2.6. Контрольдәге затларга консультация бирү контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәргәндә башкарыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итү жирлек башлыгы һәм (яки) контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мөһлүмат районның рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация бирү түбәндәге сораулар буенча телдән яки язма формада башкарыла:

- 1) тәзекләндерү өлкәсендә контрольне оештыру һәм тормышка ашыру;
- 2) өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләргә үз эченә алган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мөһлүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында Башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Контрольдәге затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә башкарылырга мөмкин.

2.7. Язма формада консультация бирү контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан түбәндәге очрақларда башкарыла:

- 1) контрольдәге зат консультация сораулары буенча язма җавап бирү турында язма запрос биргән;
- 2) консультация вакытында куелган сорауларга телдән җавап биреп булмый;
- 3) бирелгән сорауларга җавап өстәмә мөһлүмат сорауны таләп итә.

Консультация биргәндә, контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат Россия Федерациясә законнары нигезендә мөһлүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чарасын, контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның, башка контроль чарада катнашучыларның карарларын һәм (яки) гамәлләрен бәяләүне, шулай ук тикшерү чарасы кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтиҗәләрен үз эченә алган мөһлүмат бирелә алмый.

Контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затка консультация барышында билгеле булган мөһлүмат Башкарма комитет тарафыннан контрольдәге затны мәжбүри таләпләргә үтәү мәсьәләләре буенча бәяләү максатларында куллана алмый.

Контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан консультацияләргә исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контрольдәге затлардан һәм аларның вәкилләренән бертөрле биш һәм аннан күбрәк мәрәҗәгать килгән очрақта, консультация бирү Башкарма комитетның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә жирлек башлыгы яки контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле зат имзалаган язма аңлатманы урнаштыру юлы белән башкарыла.

3. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләргә тормышка ашыру

3.1. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда Башкарма комитет тарафыннан өлеге чаралар кысаларында контроль чараларның һәм контроль гамәлләргә түбәндәге төрләргә үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдәге затның (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашу (эшчәнлеген башкару) урынында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, таләп итү аша), язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү алу;

2) рейд каравы (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында белешмәләр жыю һәм анализлау, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати элемент барышында керә торган мәгълүматлар аша, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдәге затлар тарафыннан тапшырыла, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларындагы мәгълүматлар, «Интернет» челтәреннән мәгълүматлар, шулай ук автомат режимда эшләүче, фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын файдаланып алынган белешмәләр);

б) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма куллану белән), сынау, экспертиза).

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдәге затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пункты 1 - 4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар рәвешендә үткәрелә.

Планнан тыш контроль чаралар прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

3.4. Контрольдәге затлар белән үзара бәйләнештә үткәрелә торган контроль чараларны үткөрү өчен нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданныр һәм оешмалар мөрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәгълүмат кәргәндә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү хакында яки зарар (зыян) китерү куркынычы турында мәгълүматлар булу, шулай ук контроль чараларны, шул исәптән башка контрольдәге затларга карата уздырылучы контроль чараларны да кертәп, мондый мәгълүматлар алу;

2) конкрет контрольдәге затларга карата тикшерү чаралары үткөрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең йөкләмәсе;

3) прокуратура органнарына кәргән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм гражданныр хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчәлек итү кысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәне үтәү срогы чыкса - контрольдәге зат тарафыннан үзенә тапшырылган күрсәтмәдә каралган документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яисә тапшырылган документлар һәм белешмәләр нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясап булмый торган очракларда.

3.5. Контрольдәге зат белән үзара бәйләнештә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чарасын үткөрү турында күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

3.6. Закон белән сакланган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү турында яки зарар (зыян) китерү куркынычы турында белешмәләр нигезендә тикшерү чарасы үткөрү хакында Башкарма комитет карары кабул ителгән очракта, мондый күрсәтмә төзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чара үткөрү турында нигезләнгән күрсәтмәсе нигезендә кабул ителә.

3.7. Контрольдәге затлар белән Һзара бҺйлҺнештҺн башка уздырыла торган контроль чаралар, Һирлек башлыгы йҺклҺмҺсҺ нигезендҺ, Башкарма комитетның эш планнарындагы йҺклҺмҺ, шул исҺптҺн «Россия ФедерациясендҺ дҺлҺт контроле (күзҺтчелеге) нҺм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендҺге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгелҺнгҺн очракларда контрольне гамелгҺ ашырырга вҺкалҺтле вазыйфаи затлар тарафыннан ҺткҺрелҺ.

3.8. Гражданнарға, юридик затларға нҺм шҺкси эшмҺкҺрлҺргҺ карата контроль чаралары «Россия ФедерациясендҺ дҺлҺт контроле (күзҺтчелеге) нҺм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендҺге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендҺ контрольне гамелгҺ ашырырга вҺкалҺтле вазыйфаи затлар тарафыннан ҺткҺрелҺ.

3.9. Башкарма комитет тҺзеклҺндҺрү өлкҺсендҺ контрольне оештырғанда башка органнардан яисҺ элЕге органнарның ведомство буйсынуындагы, бу документлар нҺм белешмелер булған оешмалардан документларны нҺм (яки) белешмелерне ведомствоара мЕгълүмати хезмттешлек кысаларында, шул исҺптҺн электрон формада ала. КүрсҺтелгҺн документларның нҺм (яки) белешмелернЕң исемлеге, аларны тапшыру тҺртибе нҺм сроклары Россия ФедерациясЕ ХЕкүмҺтенЕң 2016 елның 19 апрелендҺге 724-р күрсҺтмҺсЕ белҺн расланған дҺлҺт контроле (күзҺтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан башка дҺлҺт органнарыннан, Һирле ҺзидарЕ органнарыннан яисҺ элЕге органнарның ведомство буйсынуындагы, бу документлар нҺм белешмелер булған оешмалардан тикшерүләр оештырғанда нҺм ҺткҺргҺндҺ сорала торған нҺм алына торған документлар нҺм (яки) мЕгълүматлар исемлеге, шулай ук Россия ФедерациясЕ ХЕкүмҺтенЕң «ДҺлҺт контролен (күзҺтчелеген), муниципаль контрольне гамелгҺ ашыру кысаларында ведомствоара мЕгълүмати хезмттешлек турында» 2021 елның 6 мартындагы 338 номерлы карары белҺн расланған Ведомствоара мЕгълүмати хезмттешлек кысаларында контроль (күзҺтчелек) органнары тарафыннан башка органнардан яисҺ элЕге органнарның ведомство буйсынуындагы, бу документлар нҺм белешмелер булған оешмалардан дҺлҺт контроле (күзҺтчелеге) тҺрлҺрен, муниципаль контроль тҺрлҺрен оештырғанда нҺм тормышка ашырғанда алына торған документлар нҺм (яки) белешмелер бирү кагыйделерЕ белҺн билгелҺнгҺн.

3.10. Контрольдәге затлар булған шҺкси эшмҺкҺр, граждан Башкарма комитетка контроль чара ҺткҺргҺндҺ катнаша алмау турында мЕгълүмат бирергҺ хоуклы очракка (шуңа бҺйле рЕвештЕ контроль чараны уздыру Башкарма комитет тарафыннан шҺкси эшмҺкҺрнЕң, гражданның Башкарма комитетка элЕге мЕрЕжЕгате ечен сЕбЕп булған хэллҺрне бетерү ечен кирЕкле срокка күчерелҺ (лЕкин 20 кҺннҺн дЕ артыкка түгел) бер Һк вақытта түбҺндЕге шартларны ҺтЕү керЕ:

1) контрольдәге затның яисҺ аның вЕкиленЕң булмавы тҺзеклҺндҺрү өлкҺсендҺ контрольне тормышка ашырырга вҺкалҺтле вазыйфаи затның контроль чара ҺткҺргҺндҺ мЕжбүри талЕплҺрне ҺтЕвен бЕялЕгҺ комачауламый, контрольдәге затка контроль чарасын ҺткҺрү турында тиешенчЕ хЕбЕр ителгҺн очракта;

2) закон белҺн сакланған кыймметлҺргЕ турыдан-туры яки фактик зарар (зыян) китерү куркынычы билгелҺренЕң булмавы;

3) контроль чара ҺткҺргҺндҺ контрольдәге зат булмавының нигезле сЕбЕплҺрЕ (контрольдәге затның авыруы, аның командировкасы һ.б.) бар.

3.11. КүчмЕ тикшерүне ҺткҺрү вақыты 10 эш кҺненнҺн артып китЕ алмый.

Кече эшмҺкҺрлекнЕң бер субъектына карата күчмЕ тикшерүне уздыру барышында Һзара бҺйлҺнешнЕң гомуми срогы кече предприятие ечен 50 сЕгатытҺн нҺм микропредприятие ечен 15 сЕгатытҺн артмаска тиеш.

Россия ФедерациясенЕң берничЕ субъекты территориясендҺ Һз эшчҺнлеген башкаручы оешмага карата күчмЕ тикшерүне ҺткҺрү срогы оешманың нҺр филиалы, вЕкиллеге, аерым структур бүлекчЕсЕ яки ҺитештҺрү объекты буенча аерым билгелҺнЕ.

3.12. Контроль чараларны тормышка ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр кылуга жәлеп ителгән затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне (бозуны) исбатлау өчен тикшерү чараларын үткөрүнең барлык очрақларында контроль чараларын үткөрүгә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткөрелә торган фотографиялар, аудио - һәм видеоязмалар, геодезик һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио һәм видеоязма үткөрү, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм әлеге максатларда файдаланылган техник чаралар турында мәғлүмат контроль чарасы нәтижеләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткөрелә торган тикшерү нәтижеләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагылдырыла.

3.13. Контроль чараның нәтижеләренә контрольдәге зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү һәм (яки) туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торгызу, вәкаләтле органнарға яки вазыйфаи затларға җаваплылыкка тарту турында мәсьәләне карау өчен мәғлүмат җибәрү һәм (яки) Башкарма комитет тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның каралган 90 статьясы 2 өлешендә каралган чараларны куллану керә.

3.14. Контрольдәге зат белән үзара бәйләнешне күздә тотучы контроль чараны үткәргәннән соң, контроль чара акты төзелә. Мондый чараны үткөрү нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нинди мәжбүри таләпнең бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмләге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә. Контроль чара төмамланганчы ачыкланган бозу очрақлары бетерелсә, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлергә тиеш. Контроль чаралар үткәргәндә тугырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актын рәсмиләштерү контроль чараны уздыру урынында мондый чара төмамланган көнне башкарыла, әгәр актын рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан билгеләнмәгән булса.

Үткөрүе прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чара акты, аны рәсмиләштергәннән соң, Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша прокуратура органнарына җибәрелә.

3.15. Контроль чаралар турында мәғлүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында әлеге гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләренә электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәғлүмат системаларының мәғлүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура ярдәмендә, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләренә) бердәм порталы» федераль дәүләт мәғлүмат системасы (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы) аша аларны контрольдәге затларға җиткерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырмый торган контрольдәге зат булып торучы гражданды контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында документларны кәгазьдә җибәрү юлы белән, аның Башкарма комитет адресына кәгазьдә документлар алу зарурлыгы турында хәбәрнамәне җибәрү яисә Башкарма комитетның контрольдәге затның электрон почта адресы турында белешмәләре булмау һәм документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә җибәрә алмау очрагында (әгәр шөхәснең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул

Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын тәмамламаса) хәбәр ителә. Күрсәтелгән граждән Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жиберергә хоуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдәге затларга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, контрольдәге затка документлар һәм белешмәләр жиберү, контрольдәге затка электрон формада хәбәр итә алмаган очракта яки контрольдәге зат соравы буенча, почта элементәсеннән файдаланып, шул исәптән кәгазьдә дә гамәлгә ашырыла ала.

3.17. Контроль чараны үткәргәндә мөжбүри таләпләрне бозулар булмаган очракта, бу турыда белешмәләр Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат мөжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычларын кисәтүгә юнәлдерелгән башка чаралар үткөрергә хоуклы.

3.18. Контроль чара үткәргәндә контрольдәге зат тарафыннан мөжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Башкарма комитет (контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат) Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә тиеш:

1) контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң контрольдәге затка, бетерү срокларын күрсәтеп, ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) буенча чаралар үткөрү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерүне булдырмау яки аның китерелүен туктату һәм граждәннарга, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы булу турында һәм контроль чараны үткәргәндә төзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданның, оешманың эшчәнлегенә турыдан-туры закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычы яисә мондый зыян китерү (зыян) китерүе ачыкланган очракта, аны булдырмау ысуллары турында теләсә нинди мөгълүмат алу ысулы белән хәбәр итү буенча кичекмәстән Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны күрергә;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хоук бозу билгеләрен ачыклаганда, тиешле мөгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жиберергә яисә, тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) ачыкланган мөжбүри таләпләрне бозуны бетерүне контрольдә тоту, мөжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә мөмкин булган зарар (зыян) китерүне булдырмау, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгәндә, аның үтәлешен тәэмин итү буенча, күрсәтмәне мөжбүри үтәү турында таләп белән судка мөрәжәгать иткәнчегә кадәр, чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса;

5) мөжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычларын кисәтүгә юнәлдерелгән башка чаралар уздыру турында мәсьәләне карарга.

3.19. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контрольне гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар билгеләнгән төртиптә башкарма хакимиятнең федераль органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хоук саклау органнары, оешмалар һәм граждәннар белән үзара бәйләнештә тора.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара үткөрү барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозулар ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләренәң булуы турында мөгълүмат күрсәтелә.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар өлеге актның күчермәсен, тиешле җаваплылыкка тарту өчен, вәкаләтле хакимият органына җибәрәләр.

3.20. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаятьләр бирүнең судка кадәр тәртибе кулланылмый.

4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан зурлыклары

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижелелеген һәм эффектлылыгын бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020елның 31 июлендәге 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

4.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан зурлыклары, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр җирлек Советы тарафыннан раслана.

Төзеклөндөрү өлкөсөндө муниципаль контрольне гамөлгө ашырганда, мөжбүри талөплөрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге

Төзеклөндөрү өлкөсөндө муниципаль контрольне гамөлгө ашырганда, мөжбүри талөплөрне бозу куркынычы индикаторлары булып торалар:

1. Жирлекнең төзеклөндөрү кагыйдөлөрөн бозу билгелөрөн ачыклау.

2. Инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары һәм күрсөтелө торган хезмөтлөрнең мөмкинлеген тэзмин итүгө федераль законнар һәм Россия Федерациясөнең башка норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектлары законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән билгелөнгөн мөжбүри талөплөрне бозу билгелөрөн ачыклау.

3. Дөүлөт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарө органнарыннан, юридик затлардан, ижтимагый берлөшмөлөрдөн, шөхси эшмөкөрлөрдөн, гражданнырдан, массакулөм мөгълүмат чараларыннан закон белән саклана торган кыйммөтлөргө мөжбүри талөплөрне бозу һәм (яки) зарар (зыян) китерү куркынычын турында таныкларга мөмкин булган гамөллөр (гамөл кылмау) хақында белешмөлөр керү.

4. Мөжбүри талөплөрне бозу очраklarын бетерү турында контроль чара нөтижелөре буенча бирелгөн күрсөтмөнөң билгелөнгөн срукта үтөлөше турында мөгълүматның булмавы.

**Төзеклөндөрү өлкөсөндө муниципаль контроль өлкөсөндөгө төп күрсөткөчлөр
һәм аларның максатчан зурлыклары, индикатив күрсөткөчлөр**

1. Төзеклөндөрү өлкөсөндө контрольнең төп күрсөткөчлөрө һәм аларның максатчан зурлыклары:

Төп күрсөткөчлөр	Максатчан зурлыклар (%)
Мөжбүри талөплөрне бозу очраклары саныннан бетерелгән мөжбүри талөплөрне бозулар өлөшө	70 - 80
Контроль органы һәм (яки) аның вазыйфаи затлары гамөллөрөнө (гамөл кылмавына) контроль чаралар үткөргөндө кергән шикаятьлөрнең гомуми саныннан нигезле шикаятьлөр өлөшө	0
Контроль чаралар нөтижөлөрө буенча кабул ителгән карарларның суд тарафыннан юкка чыгарылган өлөшө, карарларны гомуми саныннан	0

2. Төзеклөндөрү өлкөсөндө муниципаль контроль өлкөсөндөгө индикатив күрсөткөчлөр:

1) муниципаль контроль органнарына мөжбүри талөплөрне бозу турында гражданныр һәм оешмалардан кергән мөрөжөгәтьлөр саны (3);

2) муниципаль контроль органы тарафыннан үткөрөлгән планнан тыш контроль чаралар саны (3);

3) муниципаль контроль органы тарафыннан планнан тыш контроль чараны уздыруны килештерү турында прокуратура органнары кабул иткөн карарлар саны (3);

4) муниципаль контроль органы тарафыннан ачыкланган мөжбүри талөплөрне бозу очраклары (3);

5) мөжбүри талөплөрне бозу очраклары бетерелү саны (3);

6) контроль чарага карата кабул ителгән каршылыклар саны (0);

7) мөжбүри талөплөрне бозуны бетерү турында муниципаль контроль органы биргән күрсөтмөлөр саны (3).